

Vállalkozások demográfiája, 2009

Tartalom

- 1 Bevezetés
- 1 Működő vállalkozások
- 2 Új vállalkozások
- 2 Új vállalkozások túlélése
- 3 Megszűnt vállalkozások

Bevezetés

A vállalkozások demográfiája felmérés az Eurostat harmonizált adatgyűjtése, összehasonlítható adatokat biztosít az Európai Unió és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) tagállamainak vállalkozásairól.

A vállalkozásdemográfiaadat-gyűjtés a piacorientált gazdasági szervezetek adataival foglalkozik. A KSH a társas vállalkozásokat, illetve a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozásokat vonta be a megfigyelési körbe. A felmérés nem terjed ki az adószámmal rendelkező magán-személyekre, a költségvetési és a nonprofit szervezetekre.

Működő vállalkozások

2008-ról 2009-re a működő vállalkozások száma közel 2%-kal csökkent. A visszaesést az egyéni vállalkozások számának 5,7%-os csökkenése eredményezte, miközben a társas vállalkozások száma további 1,8%-kal emelkedett, így a társas vállalkozások részaránya tovább nőtt az egyéni vállalkozásokkal szemben.

A működő vállalkozások száma 2009-ben 689 ezer volt, 375 ezer társas és 314 ezer vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozás. A vizsgált időszakban a társas vállalkozások száma több mint 6 és fél ezerrel emelkedett, eközben az egyéni vállalkozások száma 19 ezerrel csökkent. Összességében a 2008. évi emelkedés után a korábbi évek tendenciáját követve ismét csökkent a működő vállalkozások száma, 12 ezerrel.

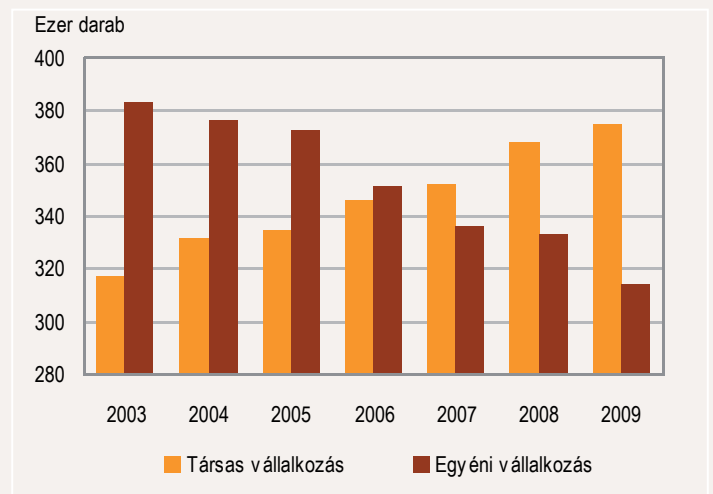
A társas vállalkozások között a legnépszerűbb gazdálkodási forma a korlátolt felelősségű társaság volt, számuk 2009-ben meghaladta a 222 ezret. A másik leggyakoribb társasági forma – a betéti társaság – számuk 137 ezerre csökkent. Míg a jogi személyiségű gazdasági társaságok száma emelkedik, addig a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságoké csökken. A korlátolt felelősségű társaságok száma kiugróan nagymértékben növekedett (7,7%). A részvénytársaságok esetében is átlagot meghaladó mértékű, 2,4%-os bővülést tapasztaltunk. E két gazdálkodási forma népszerűségét az alapításukhoz szükséges alaptőke csökkentésének köszönheti. 2007. szeptember 1-jétől az alaptőke a korlátolt felelősségű társaságok esetében 3 millió forintról 500 ezer forintra, míg a zártkörűen működő részvénytársaságoknál 20 millió forintról 5 millió forintra csökkent.

Az egyéni vállalkozások száma az elmúlt években kismértékben visszaesett, 2009-ben a csökkenés mértéke kissé megugrott. A csökkenés okaként megemlíthetjük, hogy a gazdasági válság hatásai érzékenyebben érintették a kevésbé tőkeerős egyéni vállalkozásokat.

Az említett folyamatok eredményeképpen a társas vállalkozások részaránya fokozatosan emelkedett az egyéni vállalkozásokkal szemben, 2009-ben a társas vállalkozások részaránya az összes vállalkozáson belül 54,4% volt, szemben az 1999. évi 42,4%-kal.

1. ábra

A működő társas és egyéni vállalkozások számának alakulása

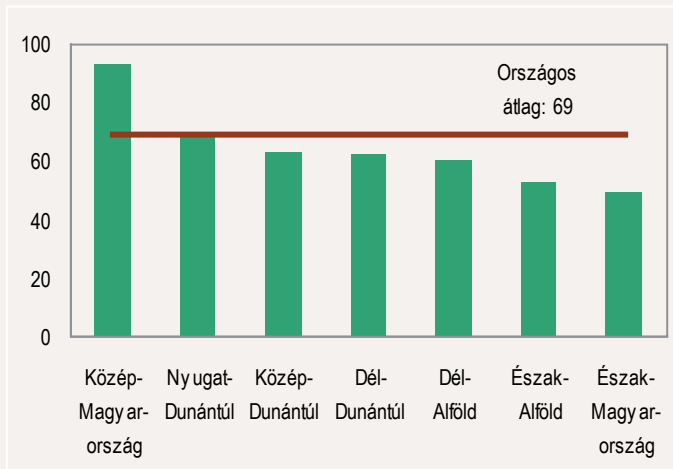
Létszám-kategóriák szerint 2009-ben a működő vállalkozások 99,2%-a 50 főnél kevesebb foglalkoztatottal rendelkező kisvállalkozás volt (ezen belül a 10 főnél kevesebb foglalkoztatottat alkalmazó mikro-vállalkozások aránya 95,4%). Az 50–249 fős középvállalkozások aránya 0,7%, míg a 250 főnél több munkavállalót foglalkoztató nagyvállalatok részaránya csupán 0,1%.

A vállalkozások száma minden létszám-kategóriában – az 1 fős vállalkozások kivételével – csökkent, a visszaesés mértéke 8–10% körül mozgott. Ennél némileg kisebb, 6%-os csökkenést tapasztaltunk az 5–9 főt foglalkoztató vállalkozások körében.

Az ezer lakosra jutó működő vállalkozások számát vizsgálva 2009-ben az országos átlag szerint 69 vállalkozás jut 1000 lakosra, ez a mutató Közép-Magyarországon 93, a Dunántúlon 65, míg az Alföld és Észak nagyrégióban 54. A kistérségek között Budaörs (110) és Budapest (109) vezet, de a balatonfüredi (97) és a szentendrei (97) kistérségekben is magas a vállalkozások száma a lakosság számához viszonyítva. Változatlanul a legelmaradottabb kistérség ebben a tekintetben a Bodrogi kistérség 18 vállalkozással.

2. ábra

Ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma régióként, 2009

Új vállalkozások

Az új vállalkozások száma 2009-ben mind a társas, mind az egyéni vállalkozások esetében elmaradt a 2008. évi adatoktól.

2009-ben 63 110 valódi új vállalkozás jött létre. (Valódi új vállalkozás: amely az előző két évben nem számított működő vállalkozásnak és nincs jogelődje. A továbbiakban a valódi új vállalkozásokat új vállalkozásnak nevezzük.) Az újonnan indult vállalkozások aránya az összes működő vállalkozáson belül 9,2% volt. Ez az arány 1 százalékponttal kevesebb az előző év adatánál.

A társas vállalkozásoknál az új vállalkozások aránya 9,6%, mely 0,7 százalékponttal alacsonyabb a 2008. évinél. Az egyéni vállalkozásoknál ez az arány 8,6%. Az előző évhez hasonlóan a korlátolt felelősségű társaságok esetében a legmagasabb az induló vállalkozások aránya (14,3%), és a közkereseti társaságoknál a legalacsonyabb (1,3%). A korlátolt felelősségű társaságok új vállalkozásainak magas aránya a már korábban említett, alaptőke csökkentésével magyarázható.

1. tábla

Az új vállalkozások aránya a működők százalékában

Gazdálkodási forma	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Társas vállalkozás	10,9	10,7	8,7	8,3	8,4	10,3	9,6
Ebből:							
korlátolt felelősségű társaság	11,9	13,0	10,5	10,2	11,0	15,4	14,3
részvénytársaság	3,1	3,6	3,3	4,0	4,8	6,8	6,6
betéti társaság	10,5	9,0	7,0	6,5	5,6	3,6	2,5
Egyéni vállalkozás	9,7	9,5	9,3	8,8	9,3	10,0	8,6
Vállalkozás összesen	10,2	10,1	9,0	8,6	8,9	10,2	9,2

Létszám-kategóriák szerint áttekintve az új vállalkozások szinte kizárólag kisvállalkozások (99,9%). Ezen belül a működésük első évében 10–49 fő foglalkoztatottal rendelkező vállalkozások aránya mindössze 1,1%.

Az új vállalkozásokat főtevékenységük szerint számba véve a legnagyobb arányban a pénzügyi, biztosítási tevékenység (19,8%), továbbá a mezőgazdaság (10,7%) nemzetgazdasági ágakban találjuk. Ez az arány az ipar (5,6%) és az egészségügy (6,6%) ágazatokban a legalacsonyabb.

A több mint 63 ezer új vállalkozás 21,0%-a a kereskedelem, gépjárműjavítás, 12,4%-a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területén kezdte meg gazdasági tevékenységét. A legkevesebb vállalkozást pedig az egészségügy és a művészetek, szórakoztatás ágazatokban indították.

Arányában a legtöbb új vállalkozás 2009-ben Észak-Magyarországon (9,7%) és Észak-Alföldön (9,6%) volt. A megyék közül kiemelkedik Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, ahol a működő vállalkozások 10,2%-a 2009-ben kezdte meg tevékenységét. E tekintetben a lista utolsó helyén Tolna megye helyezkedik el 8,1%-kal.

Az új vállalkozások negyzedét Közép-Magyarországon találjuk, a többi régióban 8,4–12,1%-uk kezdte meg működését.

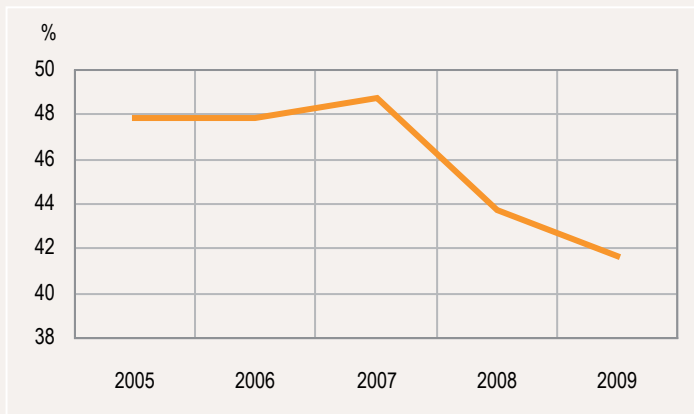
Új vállalkozások túlélése

A vállalkozások túlélésének vizsgálatokor a 2004-ben újak minősülő vállalkozások életpályáját követtük 2009-ig. A 2004-ben gazdasági tevékenységet kezdett 71 220 vállalkozás 41,6%-a működött még 2009-ben is.

A valódi új vállalkozások ötéves túlélési rátájának vizsgálatához már öt adatsor áll rendelkezésünkre. A mutató 2005–2007-ben 48–49% körül alakult, 2008–2009-re kisebb visszaesést tapasztaltunk.

3. ábra

Vállalkozások ötéves túlélési rátája

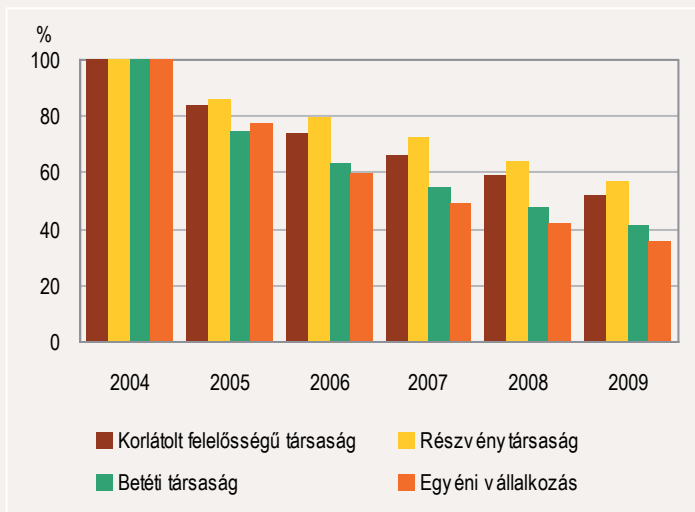
A társas vállalkozások túlélési képessége erősebb: a 2004-ben alakult 35 451 társas vállalkozás 47,5%-a tevékenykedett 2009-ben is, míg ez a mutató az egyéni vállalkozásoknál csupán 35,8%. A gazdasági társaságok között az 5 évet túlélő szervezetek aránya a részvénytársaságok és a korlátolt felelősségű társaságok között volt a legmagasabb (56,6%, illetve 52,1%), és a közkereseti társaságok körében a legalacsonyabb, ahol a 2004-ben tevékenységét kezdő 250 társaságból csupán 90 működött 2009-ben is (36,0%).

Az új vállalkozások túlélését főtevékenység szerint vizsgálva 2004 és 2009 között a legmagasabb túlélési arányt az egészségügy, szociális ellátás (67,5%) és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területén (52,2%) találhatjuk. A korábbi évekhez hasonlóan a pénzügyi, biztosítási szektor vállalkozásainak túlélési képessége a legalacsonyabb, csupán 17,4%-uk működött még az alakulásukat követő 5. évben is. Ebben a szektorban már az első évet túlélő vállalkozások száma is jelentősen elmarad a többi ágazathoz képest. Míg a többi ágazatban a vállalkozások egy-éves túlélési rátája 77–87% között mozog, addig a pénzügyi, biztosítási szektorban – elsősorban a kiegészítő tevékenységet, pl. biztosítási ügynöki tevékenységet végző egyéni vállalkozások – alig 60%-a tevékenykedik az alakulást követő évben is.

Területi elosztás szerint a vállalkozások öt éves túlélési rátájában nem mutatkozik jelentős eltérés a régiók tekintetében. A legmagasabb arányt Nyugat-Dunántúlon, a legalacsonyabbat pedig az Észak-Alföldön figyeltük meg.

4. ábra

A 2004-ben újak minősülő vállalkozások túlélési rátája főbb gazdálkodási formák szerint

Megszűnt vállalkozások

A megszűnt vállalkozások működő vállalkozásokhoz viszonyított aránya egyéni vállalkozások esetében csökkent, míg a társas vállalkozásoknál emelkedett.

A valódi megszűnő vállalkozások – melyek a tárgyévét követő két évben nem jelennek meg a működő szervezetek között, és tevékenységüket nem folytatja jogutód sem – esetében 2008 előzetes adata az utolsó rendelkezésre álló adat. A 2008. évi adatok a 2010. év lezárása és feldolgozása után lesznek véglegesek. (A továbbiakban a valódi megszűnt vállalkozásokat megszűnt vállalkozásnak nevezzük.)

2007-ben a végleges adatok szerint 65 038 vállalkozás szűnt meg, a megszűnt vállalkozások aránya a működő vállalkozásokon belül 9,5% volt. Gazdálkodási formák szerint vizsgálva, 2007-ben a társas vállalkozások között a működőkön belül a megszűntek aránya 7,1% volt. Ez az arány a demográfiai felmérés bevezetése óta 6,5 és 7% között ingadozott, így némi emelkedés tapasztalható, a 2008. évi előzetes adatok szerint 9,7% lett. Az egyéni vállalkozások kevésbé bizonyultak stabilnak, a megszűntek aránya közel a duplája. A megszűnt vállalkozások működő vállalkozásokhoz viszonyított arányát a főbb gazdálkodási formák szerint a 2. tábla szemlélteti.

2. tábla

A megszűnt vállalkozások aránya a működők százalékában

Gazdálkodási forma	2003	2004	2005	2006	2007	2008+
Társas vállalkozás	6,3	6,7	6,9	6,8	7,1	9,7
Ebből:						
korlátolt felelősségű társaság	5,6	6,1	6,7	6,5	6,9	10,1
részvénytársaság	4,2	3,5	3,9	3,4	3,7	5,9
betéti társaság	6,9	7,4	7,3	7,3	7,6	9,4
egyéni vállalkozás	10,5	10,1	13,5	12,2	11,9	13,9
Vállalkozás összesen	8,6	8,5	10,4	9,6	9,5	11,7
+ előzetes adat						

Létszám-kategóriák szerint vizsgálva a megszűnt vállalkozásokat, arányuk a kisvállalatok kategóriájában 9,5% volt, ezen belül a mikrovállalatoknál 9,9%. A mutató a középvállalkozások esetében 0,8% és a nagyvállalatok között pedig 0,1% volt. 2007-ben mindhárom létszám-kategóriában csökkent a megszűnt vállalkozások aránya az előző évhez képest.

Főtevékenység szerint a megszűnések aránya az előző évekhez hasonlóan a pénzügyi, biztosítási tevékenység területén volt a legmagasabb (22,1%). Ebben az ágazatban tapasztaltuk a legnagyobb mozgást mind az induló, mind pedig a megszűnő vállalkozások tekintetében. Arányában a legkevesebb vállalkozás az egészségügyben szűnt meg (3,5%).

A régiók tekintetében nincs jelentős eltérés a megszűnt vállalkozások arányát tekintve, a mutató értéke 8,9 és 10,2% között alakult. Kiugró értéket megyei szinten sem találtunk.

További információk, adatok, linkek:

[Táblázatok](#)

[Módszertan](#)

[Eurostat nyilvános angol nyelvű adatbázisa](#)

[További angol nyelvű információk az Eurostat honlapján](#)

Elérhetőségek:

piroska.bakonyi@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6211

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu